

Accountantsprotocol

Besluit Kwaliteitseisen CBM 2023

Hoofdstuk 1: Uitgangspunten protocol	2
1.1 Inkadering en doelstelling	2
1.2 Begrippen en definities	3
1.3 Procedures en termijnen	4
1.4 Overzicht wijzigingen 2023	4
Hoofdstuk 2: Werkzaamheden jaarrekening	5
2.1 Controleopdracht	5
2.2 Samenstellingsopdracht	5
2.3 Bijzondere verslaggevingseisen	6
Hoofdstuk 3: Onderzoek kwaliteitseisen	8
3.1 Doelstelling en reikwijdte	8
3.2 Relevante wet- en regelgeving	8
3.3 Invulling werkzaamheden	9
3.4 Te onderzoeken kwaliteitseisen	14
Bijlagen 1-3:	
1: Basismodel Aanbiedingsbrief accountant	
2. Basismodel Adviesbrief aanbevolen verbeteringen	
3: Bijlage bij Rapport inzake specifiek overeengekomen werkzaamheden	

Amsterdam, december 2023

1. Uitgangspunten

1.1 Inkadering en doelstelling

Het *Accountantsprotocol Besluit Kwaliteitseisen CBM 2023* (verder genoemd: protocol) is bedoeld voor de accountants van curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren die vallen onder het *Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren* (verder genoemd: besluit). Op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (verder genoemd: BW) en het besluit moet een curator, beschermingsbewindvoerder en mentor jaarlijks een aantal documenten aan de kantonrechter overleggen:

- de checklist handhaving met bijbehorende stukken.
- het verslag van de accountant met diens bevindingen over de wijze waarop aan genoemde kwaliteitseisen en verplichtingen wordt voldaan (rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden inclusief bijlage), met een vermelding van de noodzakelijke verbeteringen (separaat uitgebrachte adviesbrief).
- de jaarrekening of de balans en de staat van baten en lasten.
- de controleverklaring (of: samenstellingsverklaring, zie hieronder) van de accountant bij genoemde jaarrekening of balans en staat van baten en lasten.

Samenstellingsverklaring

[Het Besluit](#) is met ingang van 1 januari 2022 gewijzigd, deze wijziging geldt derhalve voor boekjaren vanaf 2022. In artikel 11 lid 4 is 'de eisen in artikel 3, onderdeel f, van de Regeling verslaggeving Wet Toelating Zorginstellingen' vervangen door 'de eisen, bedoeld in artikel 396, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek'. Concreet betekent dit dat een curator, beschermingsbewindvoerder of mentor die voor het jaar 2023 voldoet aan de eisen van genoemd BW artikel kan volstaan met een samenstellingsverklaring van een accountant.

Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat hierbij geredeneerd wordt vanuit de onderneming (entiteit) van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Indien daarin ook sprake is van andere activa, netto-omzet of werknemers die op zichzelf buiten de reikwijdte van het besluit vallen, tellen deze niettemin mee voor het bepalen van de grens voor de samenstellingsverklaring. Bij een v.o.f. of maatschap geldt de totale onderneming van alle firmanten of maten tezamen als basis.

Benoemde deskundige

Mentoren mogen volgens [artikel 11 lid 8](#) ook een, door de kantonrechter benoemde deskundige, het onderzoek laten uitvoeren naar de kwaliteitseisen. Het onderzoek van deze deskundige valt buiten de reikwijdte van dit protocol. Dit sluit niet uit dat de deskundige het protocol als leidraad voor zijn eigen onderzoek kan gebruiken.

Dit protocol werkt de opdrachten van de accountant nader uit. Het is gebaseerd op de in het BW en in het besluit bedoelde kwaliteitseisen en verplichtingen. Het protocol is van toepassing voor de accountants van alle curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren die onder het besluit vallen, ongeacht hun grootte. Het heeft niet de status van beroepsreglementering, wel wordt hierin verwezen naar voor de accountant relevante regelgeving en standaarden.

De indeling van het protocol is als volgt:

- **Hoofdstuk 1:** algemene bepalingen, waaronder inkadering en doelstelling, begrippen en definities, procedures en termijnen en de wijzigingen ten opzichte van 2022.
- **Hoofdstuk 2:** werkzaamheden ten aanzien van de jaarrekening. Hierbij is sprake van een controleopdracht of een samenstellingsopdracht. In beide gevallen gelden bijzondere verslaggevingseisen.

- **Hoofdstuk 3:** werkzaamheden ten aanzien van de kwaliteitseisen. Hierbij is sprake van een opdracht tot overeengekomen specifieke werkzaamheden, dat leidt tot een rapport van feitelijke bevindingen en een separaat uitgebrachte adviesbrief.
- **Bijlagen:** de bijlagen bevatten diverse basismodellen voor de accountant, die nog specifiek gemaakt moeten worden voor de betreffende opdracht.

Het protocol is tot stand gekomen in nauw overleg tussen de Expertgroep Curatele, Beschermingsbewindvoering en Mentorschap (CBM) van het Landelijk Overleg Vakinhoud Toezicht (LOVT), het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM (LKB), de NBA en de brancheorganisaties.

Het protocol is verder beoordeeld door een klankbordgroep van openbare accountants in de branche en als uitvoerbaar aangemerkt door de NBA werkgroep Controleprotocollen (COPRO). Gebruikers van dit protocol kunnen zich bij vragen over de kwaliteitseisen wenden tot het LKB via het volgende e-mailadres: kwaliteitsbureaucbm@rechtspraak.nl

1.2 Begrippen en definities

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste begrippen uit het Burgerlijk Wetboek (BW) en het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren (besluit):

- **accountant:** een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het accountantsberoep, waaronder begrepen de accountants als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 BW.
- **deskundige:** een deskundige als bedoeld in artikel 1:452 lid 8, onderdeel b BW.
- **beschermingsbewindvoerder:** een natuurlijke persoon of rechtspersoon als bedoeld in artikel 1:435 lid 7 BW.
- **curator:** een natuurlijke persoon of rechtspersoon als bedoeld in artikel 1:383 lid 7 BW.
- **mentor:** een natuurlijke persoon of rechtspersoon als bedoeld in artikel 1:452 lid 7 BW.
- **dossier-gerelateerde werkzaamheden:** van dossier-gerelateerde werkzaamheden is sprake als en zodra een medewerker bij de uitoefening van de werkzaamheden toegang heeft/krijgt tot persoonsgegevens van (aanstaande) cliënten.
- **dossiers:** dossiers inzake curatele, beschermingsbewindvoering of mentorschap. Budgetbeheer-dossiers vallen **niet** onder het kwaliteitsonderzoek en de steekproef.
- **eigen verklaring:** de verklaring bedoeld in artikel 1:383 lid 8, onderdeel a BW (curator), in artikel 1:435 lid 8, onderdeel a BW (beschermingsbewindvoerder) en in artikel 1:452 lid 8, onderdeel a BW (mentor).
- **jaarrekening:** de balans en staat van baten en lasten, bedoeld in artikel 2:10 BW, dan wel de jaarrekening opgesteld overeenkomstig BW2 Titel 9.
- **onderzoek(swerkzaamheden):** het uitvoeren van overeengekomen specifieke werkzaamheden volgens de NV COS Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'.
- **tekortkomingen:** volgens artikel 11 lid 5, onderdeel c van het besluit moet de accountant in het verslag de gebleken tekortkomingen naar aanleiding van het onderzoek vermelden. Hiermee worden de tijdens het onderzoek te rapporteren feitelijke bevindingen ten aanzien van de kwaliteitseisen bedoeld.
- **steekproef:** een deelwaarneming in de betekenis van hoofdstuk 3.3 van dit protocol.
- **verslag van de accountant:** het verslag, bedoeld in artikel 11 lid 3 van het besluit. Hiermee wordt bedoeld een rapport van feitelijke bevindingen volgens NV COS Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. De in artikel 11 lid 5, onderdeel d genoemde verbeteringen neemt de accountant op in een separate adviesbrief.
- **verklaring:** controleverklaring of samenstellingsverklaring van de accountant.

Samenwerkingsverbanden

Als een curator, beschermingsbewindvoerder of mentor een natuurlijke persoon of rechtspersoon is die met andere curatoren, beschermingsbewindvoerders of mentoren samenwerkt in een vennootschap onder firma (v.o.f.) of een maatschap, dan gelden de bepalingen van het besluit per vennoot of maat. Zo dienen de omvang van de steekproef, het verzekerde bedrag per verzekeringsjaar en de faciliteit van de samenstellingsverklaring per vennoot of maat bepaald te worden¹. Dit laatste geldt echter niet voor de grens van de samenstellingsverklaring, dan vormt de totale onderneming van de v.o.f. of maatschap de basis. Als de onderneming in de vorm van een besloten vennootschap (B.V.) wordt uitgeoefend, dan gelden de bepalingen voor deze B.V.

1.3 Procedures en termijnen

Volgens artikel 13 van het besluit moet de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor de in paragraaf 1.1. van dit protocol genoemde documenten inleveren bij de kantonrechter. Dit betreft de kantonrechter van de vestigingsplaats van het (hoofd)kantoor van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Het LKB fungeert als centraal inleverpunt voor deze documenten.

De algemene inleverperiode loopt van 1 april 2024 tot 1 november 2024. Het LKB zal over de individuele inleverdatum rechtstreeks in contact treden met de betreffende curator, beschermingsbewindvoerder of mentor.

Mocht het LKB bij het beoordelen van de ingeleverde documenten inhoudelijke vragen hebben over de verklaring, het rapport van feitelijke bevindingen van de accountant of het deskundigenverslag van de deskundige, dan kan zij rechtstreeks contact met de accountant of deskundige opnemen. Dit gebeurt altijd in overleg met de betreffende curator, beschermingsbewindvoerder of mentor.

Mentoren

Voor mentoren geldt een aangepaste inleverperiode. De eigen verklaring, het verslag van de accountant en diens adviesbrief moeten jaarlijks worden ingeleverd. Voor de financiële gegevens (jaarrekening plus verklaring) geldt een tweejaarlijkse termijn. Dit laatste houdt in dat mentoren hun financiële gegevens niet jaarlijks behoeven in te leveren, maar om het jaar. De kantonrechter heeft de bevoegdheid om in incidentele gevallen tijdelijk jaarlijks financiële gegevens van de mentor te verlangen. Deze situatie doet zich voor wanneer de kantonrechter zorgen heeft over de financiële continuïteit van de onderneming van de mentor.

1.4 Overzicht wijzigingen 2023

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het protocol 2022 (COPRO 22052). Per onderwerp is aangegeven, welke paragraaf in het protocol dit betreft:

- Bijzondere verslaggevingsvereisten voor mentoren met “*” aangegeven 2.3
- Verzekerde bedragen gelden enkel voor benoembare vennoten / maten 3.4 (onderdeel 4)
- Toetsing ‘uitvoerder hanteert wel/geen algemene voorwaarden’ verwijderd Bijlage 3
- Kolom ‘geconstateerde tekortkomingen’ verwijderd Bijlage 3
- De voorbeeld teksten van modellen voor de accountant
(voorheen bijlage 1, 4 en 5) zijn op advies vanuit de NBA uit het protocol verwijderd. Hiervoor wordt nu verwezen naar de standaardteksten en verklaringen op de website van de NBA.

¹ Zie echter paragraaf 3.3.2 voor de situatie dat meer dan één curator, beschermingsbewindvoerder of mentor op hetzelfde dossier is benoemd

2. Werkzaamheden jaarrekening

2.1 Controleopdracht

Artikel 11 van het besluit regelt de controle van de jaarrekening. Volgens lid 4 van dit artikel moet de jaarrekening van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor worden voorzien van een controleverklaring van de accountant. Hiervoor verwijst het besluit naar lid 3 tot en met 6 van artikel 2:393 BW. Het besluit stelt geen bijzondere eisen aan de inhoud van de jaarrekening of de controle. Voor de jaarrekeningen van curatoren, beschermingsbewindvoerders of mentoren die onder BW2 Titel 9 vallen zijn de bepalingen van Titel 9 en de relevante Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ) van toepassing. Is dat niet het geval, dan geldt in principe alleen artikel 2:10 BW als grondslag.

Het betreft een controle die niet onder de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) valt, zodat de accountant niet hoeft te beschikken over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Dit is anders als de onderneming van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor voldoet aan de criteria van een middelgrote of grote onderneming volgens BW2 Titel 9.

De Nederlandse Standaarden voor de controle van de jaarrekening zijn voor accountants bekend. Dit protocol geeft daarom geen aanwijzingen voor de uitvoering van de controleopdracht. Om die reden is ook geen basismodel voor de opdrachtbevestiging en de controleverklaring opgenomen. Wel dient de accountant te controleren of de jaarrekening voldoet aan de in paragraaf 2.3 van dit protocol genoemde bijzondere verslaggevingseisen en wordt dit door de accountant vermeldt in de controleverklaring.

2.2 Samenstellingsopdracht

De eisen van artikel 2:396, eerste lid, BW zijn van toepassing. Indien de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor voldoet aan de in de in lid 1 genoemde eisen kan worden volstaan met een samenstellingsverklaring van een accountant. Zie paragraaf 1.1 van dit protocol voor een nadere uitwerking van deze criteria.

Voor het uitvoeren van deze samenstellingsopdracht en de bijbehorende samenstellingsverklaring volgt de accountant de Nederlandse Standaard 4410 *Samenstellingsopdrachten*. Het besluit stelt geen bijzondere eisen aan de inhoud van de jaarrekening of de samenstellingsopdracht. Voor de jaarrekeningen van curatoren, beschermingsbewindvoerders of mentoren die onder BW2 Titel 9 vallen zijn de bepalingen van Titel 9 en de relevante Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving van toepassing. Is dat niet het geval, dan geldt alleen artikel 2:10 BW als grondslag.

Voor de accountant is het doel van een samenstellingsopdracht ondersteuning te verlenen bij het opstellen en presenteren van historische financiële informatie, waarbij de accountant primair wordt ingeschakeld vanwege zijn deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving. De uit te voeren werkzaamheden zijn niet gericht op en stellen de accountant niet in staat om enige zekerheid omtrent de getrouwheid van de jaarrekening te verschaffen. De gebruikers van de jaarrekening kunnen echter wel toegevoegde waarde ontlenen aan de betrokkenheid van de accountant, aangezien de accountant verplicht is de werkzaamheden met professionele deskundigheid en zorgvuldigheid uit te voeren, onder naleving van de Verordening Gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Bij een v.o.f. of een maatschap kan volstaan worden met de gezamenlijke jaarrekening van de v.o.f. of maatschap, mits hierin het eigen vermogen per individuele curator, beschermingsbewindvoerder of mentor is uitgesplitst en deze niet ook reeds over een eigen, afzonderlijke jaarrekening beschikt. In dat laatste het geval zal ook de eigen jaarrekening ingediend moeten worden.

Paragraaf 32 en 34 van Standaard 4410 geven aan hoe de accountant dient te handelen als de accountant bij de uitvoering van zijn samenstellingsopdracht stuit op aanwijzingen van fraude of onwettig handelen. Verwacht wordt dat de accountant dergelijke aanwijzingen opneemt in de adviesbrief.

De accountant stelt vast of de jaarrekening voldoet aan de in paragraaf 2.3 van dit protocol genoemde bijzondere verslaggevingseisen en verwijst hiernaar in zijn samenstellingsverklaring. Om de samenhang en herkenbaarheid van het accountantsproduct te bevorderen raadt de NBA het gebruik van de meest recente NBA voorbeeldteksten aan voor het afgeven van de samenstelverklaring. De accountant is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst. De accountant zal deze nog moeten afstemmen op de specifieke situatie. Aan de opdrachtbevestiging van de samenstellingsopdracht worden geen bijzondere eisen gesteld. Daarom is hiervoor geen basismodel opgenomen in dit protocol.

2.3 Bijzondere verslaggevingseisen

De Expertgroep CBM van het LOVT vindt het belangrijk dat de door de accountant gecontroleerde of samengestelde jaarrekening voldoende informatie voor de kantonrechter bevat. Daarom moet de accountant bij de controle of het samenstellen van de jaarrekening vaststellen, dat deze voldoet aan een aantal minimale inhoudelijke eisen, naast de reeds geldende verslaggevingseisen. Deze eisen gelden alleen als artikel 2:10 BW van toepassing is of gebruik wordt gemaakt van de faciliteit voor micro-entiteiten van 2:395a BW. De bijzondere verslaggevingsvereisten die gelden voor de jaarrekeningen van mentoren zijn met een (*) aangegeven.

De gecontroleerde of samengestelde jaarrekening bevat in ieder geval:

Balans:

- Toelichting op de balans: een berekening van de solvabiliteit. Deze wordt gedefinieerd als het verhoudingsgetal tussen het eigen vermogen² en het totale vermogen op de balans per 31 december 2023*.
- toelichting op de balans: een berekening van de liquiditeit. Deze wordt gedefinieerd als het verhoudingsgetal tussen het totaal van de vlottende activa gedeeld door het totaal van de kortlopende schulden op de balans per 31 december 2023*.
- Toelichting op de balans: een uitsplitsing van het openstaande debiteurensaldo per 31 december 2023 in debiteuren met een ouderdom tot 3 maanden en debiteuren met een ouderdom van 3 maanden of meer*.
- toelichting op de balans: De accountant stelt vast dat geen leningen en voorschotten zijn verstrekt aan cliënten zonder toestemming van de kantonrechter (conform onderdeel 8.c. blz. 16). Indien dit ten onrechte is geschied, dienen deze bedragen separaat te worden verantwoord in de jaarrekening*.
- toelichting op de balans: vermelding welk deel van de liquide middelen wel en welk deel van de liquide middelen niet ter vrije beschikking staan van de onderneming*.

Resultaat:

- een uitsplitsing van de opbrengsten naar curatorschappen, beschermingsbewindvoeringen, mentorschappen en overige baten (baten uit nevenactiviteiten). Combinatievergoedingen voor beschermingsbewindvoering en mentorship worden in een aparte rubriek weergegeven*.

² Bij een eenmanszaak, v.o.f. of maatschap wordt hiervoor ook wel de term 'kapitaal' gebruikt.

Overig:

- een kasstroomoverzicht volgens de directe of indirecte methode. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten*.
- vermelding in de toelichting van de jaarrekening indien een bedrijfsrekening wordt gebruikt om cliëntgelden te beheren (oneigenlijke derdenrekening).

3. Onderzoek kwaliteitseisen

3.1 Doelstelling en reikwijdte

De accountant voert zijn opdracht uit volgens de NV COS Standaard 4400 '*Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden*', de *Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants* (VGBA), de '*Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten*' (ViO) en het *Accountantsprotocol Besluit kwaliteitseisen CBM 2023*. Er is geen sprake van het uitvoeren van een assurance-opdracht, de accountant verstrekt geen zekerheid (assurance). De accountant rapporteert over de uitkomsten van zijn werkzaamheden via een rapport van feitelijke bevindingen. In dit rapport vermeldt de accountant welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en tot welke bevindingen dit heeft geleid. De accountant geeft geen conclusie of oordeel over de mate waarin de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor voldoet aan de in het BW en het besluit gestelde kwaliteitseisen. De accountant rapporteert alleen de bevindingen volgens de in dit protocol vermelde specifieke werkzaamheden.

Het is aan de gebruikers van het rapport om daaruit zelf conclusies te trekken. Zij moeten bepalen of de opdrachtgever aan de gestelde eisen heeft voldaan. Gezien de specifieke voorwaarden in een NV COS Standaard 4400 '*Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden*' is de verspreidingskring van het rapport beperkt tot de partijen met wie de werkzaamheden zijn afgesproken. Dit kunnen in theorie ook derden zijn, mits zij op enigerlei wijze betrokken zijn bij de opdracht, bijvoorbeeld door de normen daarvan vast te leggen in een protocol.

In de onderhavige situatie is de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor als opdrachtgever van de accountant aan te merken. Gebruikers van de rapportage zijn naast de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor de kantonrechter en het LKB. De Expertgroep CBM van het LOVT is betrokken geweest bij de totstandkoming van het onderhavige protocol. Daarom mag de accountant ervan uitgaan dat kantonrechters en het LKB op de hoogte zijn van de doelstelling, de reikwijdte en de inherente beperkingen van het onderzoek, zodat zijn rapportage aan hen kan worden verstrekt. Hetzelfde geldt voor de in hoofdstuk 1.1 van dit protocol genoemde brancheorganisaties, ook zij waren bij de totstandkoming van dit protocol betrokken.

Voor een model voor de opdrachtbevestiging van de accountant wordt verwezen naar het hiervoor beschikbare NBA basismodel opdrachtbevestiging Standaard 4400 '*Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden*'. Wel blijft de accountant zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst. De accountant zal deze nog moeten afstemmen op de specifieke situatie.

De werkzaamheden hebben het karakter van een procesgericht onderzoek, op basis van een aantal deelwaarnemingen. Hierbij richt de accountant zich op de kantoororganisatie en op de dossiervorming binnen het kantoor. Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 3.4 (Deel 1 en Deel 2).

3.2 Relevante wet- en regelgeving

Basis voor het onderzoek naar de kwaliteitseisen vormt het besluit. Het besluit is gebaseerd op de relevante verantwoordingsvoorschriften van artikel 1:383, lid 7, 8 en 9 BW (curatoren), artikel 1:435, lid 7, 8 en 9 BW (beschermingsbewindvoerders) en artikel 1:452, lid 7 en 8 BW (mentoren). Het besluit maakt onderscheid tussen enerzijds de te onderzoeken kwaliteitseisen en anderzijds de voorschriften voor het onderzoek en de rapportage door de accountant. Daarnaast moet de accountant onderzoeken of voldaan is aan artikel 3:15i BW (administratieplicht) en een eis uit het BW over het openen van een bankrekening voor elk dossier. Deze is vastgelegd in artikel 1:386 lid 3 BW (curator) en artikel 1:436 lid 4 BW (beschermingsbewindvoerder).

Volgens artikel 11 lid 1 van het besluit betreffen de te onderzoeken **kwaliteitseisen**:

- artikel 7 : dossiervoering.
- artikel 8 : bedrijfsvoering.
- artikel 9 : belangenverstrengeling.
- artikel 10: overzicht bedrijfsinformatie.

Voor het **onderzoek** en de **rapportage** door de accountant zijn de volgende bepalingen uit artikel 11 van het besluit relevant:

- *artikel 11 lid 2: steekproefomvang.* Het onderzoek naar de eisen van artikel 7 en 8 van het besluit en naar de directe eis van het BW moet plaatsvinden via een steekproef van ten minste tien dossiers (of: zoveel minder als er dossiers zijn). Bij meer dan 100 dossiers moet de steekproef 10 procent van het totaal aantal dossiers betreffen, met een maximum van 100.
- *artikel 11 lid 3: bevindingen accountant.* Het verslag van de accountant bestaat uit de bevindingen over de wijze waarop aan de eisen en verplichtingen wordt voldaan.
- *artikel 11 lid 5: verslag accountant.* Het verslag beschrijft het verslagjaar waarop het onderzoek betrekking heeft, de reikwijdte van het onderzoek onder vermelding van de in acht genomen vaktechnische standaarden en genomen steekproeven, de gebleken tekortkomingen en de verbeteringen die nodig zijn om alsnog aan de eisen en verplichtingen te voldoen.
- *artikel 11 lid 6: ondertekening verslag.* Het verslag van de accountant wordt ondertekend en gedagtekend door de betreffende accountant.
- *artikel 11 lid 9: uitzondering artikel 8.* Bij notarissen en gerechtsdeurwaarders die als curator of beschermingsbewindvoerder optreden hoeft de accountant geen onderzoek te doen naar de naleving van de kwaliteitseisen van artikel 8 van het besluit.

Mentoren mogen volgens artikel 11 lid 8 ook een andere, door de kantonrechter benoemde deskundige dan de accountant het onderzoek laten doen naar de kwaliteitseisen. Het onderzoek door deze deskundige valt buiten de reikwijdte van dit protocol. Dit sluit niet uit dat de deskundige het protocol als leidraad voor zijn eigen onderzoek kan gebruiken.

3.3 Invulling werkzaamheden

In paragraaf 3.4 van dit protocol zijn de te onderzoeken kwaliteitseisen nader uitgewerkt. Deze paragraaf gaat in op een aantal algemene aspecten van het onderzoek.

3.3.1 Algemene uitgangspunten

Van de accountant wordt verwacht dat het onderzoek wordt uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele beginselen van de VGBA en met een professioneel-kritische instelling. Dit betekent bijvoorbeeld dat de accountant:

- let op eventuele aanwijzingen van fraude of onwettig handelen tijdens het onderzoek, conform de terzake geldende regelgeving van de NBA. Zie hiervoor ook paragraaf 3.3.3.
- de selectie van de dossiers voor de steekproef (deelwaarneming) **zelf** bepaalt en **niet** de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Zie hiervoor ook paragraaf 3.3.2.
- deze selectie per afzonderlijke curator, beschermingsbewindvoerder of mentor uitvoert.
- de waarneming ter plaatse bij de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor uitvoert. Zie ook paragraaf 3.4.
- zich een algemene indruk vormt van het kantoor en het kennisniveau binnen het kantoor. Zie ook paragraaf 3.4.

De accountant houdt rekening met eventuele **aanwijzingen** van de rechtbank aan de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor, voor zover die bij de accountant bekend zijn en relevant voor het onderzoek. Hiertoe vraagt de accountant het oordeel over het laatste handhavingsverzoek op.

Indien de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor zelf reeds beschikt over **een systeem van interne kwaliteitsbewaking**, kan de accountant de uitkomsten van dit systeem eventueel gebruiken bij de nadere invulling van zijn onderzoekswerkzaamheden. De accountant blijft echter zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de steekproef.

3.3.2 Steekproeven

Artikel 11 lid 2 geeft aanwijzingen voor de uit te voeren steekproef op de dossiers. Voor dit protocol wordt met een steekproef bedoeld het uitvoeren van een **deelwaarneming**, die **niet** als doel heeft om op grond hiervan een oordeel of conclusie te trekken over de totale te onderzoeken massa. Het gaat om een aantal waarnemingen van de accountant, waarbij de accountant de feitelijke bevindingen op het gekozen moment noteert, zonder hierover een totaaluitspraak te doen. De Nota van toelichting bij het besluit geeft duidelijk aan dat **geen oordeel** van de accountant wordt gevraagd over de onderzochte kwaliteitseisen. Het is aan de kantonrechter als gebruiker van de rapportage van de accountant om te oordelen of de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor inderdaad aan de kwaliteitseisen heeft voldaan. Dit betekent dat de accountant in het rapport van feitelijke bevindingen zal aangeven wanneer en hoe de accountant invulling aan de steekproef heeft gegeven.

Tijdstip onderzoek

Peildatum voor de te onderzoeken dossiers en de omvang van de steekproef is 31 december 2023. Van de accountant wordt echter verwacht wel de uitkomsten van zijn onderzoek zo actueel mogelijk te laten zijn. Concreet betekent dit, dat het onderzoek naar de kwaliteitseisen altijd **na** 31 december 2023 uitgevoerd moet worden en dat de accountant de actualiteit van de inhoud van de geselecteerde dossiers moet onderzoeken tot aan het moment van de steekproef. Het tijdstip van het onderzoek is aan de accountant te bepalen, mede afhankelijk van de voorgeschreven inleverdatum van het LKB.

Invulling onderzoek

Hoewel de steekproef niet als doel heeft om een oordeel of conclusie te trekken over de totale te onderzoeken massa, wordt van de accountant wel verwacht dat op basis van zijn professionele oordeelsvorming de deelwaarnemingen **zo representatief mogelijk** worden verdeelt in de tijd, naar mogelijk risicogebied en onder de aanwezige curatoren, beschermingsbewindvoerder en mentoren. In dit kader zijn bijvoorbeeld te noemen: dossiers van vermogende cliënten, dossiers waarbij sprake is van een Persoonsgebonden Budget (PGB) en dossiers die beëindigd of overgedragen zijn. Zoals reeds aangegeven in paragraaf 1.2 van dit protocol vallen budgetbeheerdossiers **niet** onder de steekproef.

De accountant dient de dossiers **zelf** te selecteren en mag deze selectie **niet** voorafgaand aan het onderzoek afstemmen of communiceren met de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor.

Indien sprake is van een v.o.f. of maatschap, moet de accountant de steekproef **per individuele** curator, beschermingsbewindvoerder of mentor uitvoeren. Ingeval sprake is van de benoeming van meer dan één curator, beschermingsbewindvoerder of mentor op hetzelfde dossier, dient het aantal dossiers in beginsel nog steeds per persoon bepaald te worden. Hierbij gelden twee mogelijkheden:

- Indien **alle** dossiers van de v.o.f. of maatschap op naam van **alle** vennoten of maten staan, dan volstaat een steekproef van 10 procent van **het totaal aantal** dossiers (met inachtneming van de bepalingen van artikel 11 lid 2).
- Indien **een deel** van de dossiers op naam van een enkele vennoot of maat staan, dan dient de steekproef per vennoot of maat minimaal 10 procent van de **eigen** dossiers te bevatten (met inachtneming van de bepalingen van artikel 11 lid 2), zo nodig aangevuld met dossiers die op meerdere namen staan teneinde de minimale steekproefgrootte te behalen.

De accountant vermeldt in de rapportage hoe het aantal deelwaarnemingen is bepaald en verdeeld en wanneer het onderzoek is uitgevoerd. De accountant vermeldt in de rapportage tevens het aantal deelwaarnemingen per maat of vennoot. Als sprake is van minder dan 10 dossiers onderzocht de accountant alle dossiers en vermeldt dit in de rapportage.

Onderzoek starters

De kwaliteitseisen gelden ook voor een startende curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Omdat er nog geen lopende dossiers voorhanden zijn kan de accountant nog geen inhoudelijk dossieronderzoek doen. De accountant zal daarom primair onderzoeken of **in opzet** is voldaan aan de te onderzoeken kwaliteitseisen. Ook dit zal de accountant in de rapportage vermelden.

Betekenis AVG

Zowel de curator, beschermingsbewindvoerder en mentor als de accountant dienen zich te houden aan de bepalingen van de AVG. De accountant valt voor het onderzoek van de kwaliteitseisen als **verwerkingsverantwoordelijke** aan te merken. De accountant voert zijn werkzaamheden uit op grond van een wettelijke grondslag: dit protocol vormt de uitwerking van een op de wet gebaseerd besluit. In dit kader dient de accountant in zijn werk dossier geen persoonsgegevens uit onderzochte dossiers vast te leggen en dient de curator, beschermingsbewindvoerder en mentor ervoor te zorgen dat de bijzondere persoonsgegevens³ van hun cliënten zijn afgeschermd. Ook dient de accountant in het rapport van feitelijke bevindingen niet over individuele dossiers of personen te rapporteren.

3.3.3 Artikel 9 en 10

Voor het onderzoek naar de naleving van artikel 9 en 10 van het besluit geldt niet de facilititeit van een steekproef. Voor artikel 10 ligt dit voor de hand, het betreft algemene bedrijfsinformatie over het aantal dossiers, het aantal medewerkers, eventuele overige activiteiten en het aantal klachten. Dit valt door de accountant eenvoudig integraal vast te stellen. Artikel 9 over belangenverstrengeling levert een probleem op: De accountant moet onderzoeken of de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor geen ander voordeel uit zijn positie geniet dan zijn reguliere beloning, direct of indirect. Onder indirecte voordelen vallen bijvoorbeeld ook voordelen genoten door de personen door wie hij zijn taak uitoefent (medewerkers en ingeleende of ingehuurde krachten). Om een uitspraak hierover te kunnen doen zou de accountant een goed onderbouwd onderzoek moeten uitvoeren naar de volledige administratie van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Dan nog bestaat de mogelijkheid van het ontvangen van beloningen buiten de administratie om, al dan niet in natura. Het feit dat het besluit ook toeziet op familieleden en verbonden partijen maakt het onderzoek nog moeilijker. Overeenkomstig de aard van de NV COS Standaard 4400 '*Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden*' kan de accountant op dit punt geen oordeel of conclusie geven, de accountant kan slechts feitelijke constatering op basis van het onderzoek doen.

Dit protocol geeft de volgende **limitatieve invulling** aan de reikwijdte van het onderzoek naar de naleving van artikel 9, hetgeen dienovereenkomstig is verwerkt in de te onderzoeken kwaliteitseisen van paragraaf 3.4. De accountant let tijdens het gehele onderzoek op aanwijzingen dat mogelijk artikel 9 van het besluit wordt overtreden:

- de accountant stelt vast of de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor op enigerlei wijze vastlegt welke nevenfuncties hijzelf vervult of de personen door wie hij zijn taak uitoefent. Bij degenen waarvan een nevenfunctie is geregistreerd stelt de accountant vast of er ter zake een verklaring inzake belangenverstrengeling aanwezig is.

³ Een beschrijving van bijzondere persoonsgegevens valt te vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/over-privacy/persoonsgegevens/wat-zijn-persoonsgegevens>.

Deze verklaring is vormvrij, maar dient te voldoen aan de eisen die zijn vastgelegd in artikel 9 van het besluit.

- als de accountant bij zijn onderzoek naar de klachtenregistratie volgens artikel 10 constateert dat er volgens de geregistreerde klachten aanwijzingen zijn dat artikel 9 wordt overtreden, dan rapporteert de accountant hierover in het rapport van feitelijke bevindingen.
- als de accountant bij het onderzoek naar de overige activiteiten volgens artikel 10 constateert dat er aanwijzingen zijn dat door deze activiteiten artikel 9 wordt overtreden, dan rapporteert de accountant hierover in het rapport van feitelijke bevindingen.

Opgemerkt wordt dat de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor in het geval van bedrijfs- en/of beroepsmatige nevenactiviteiten moet verklaren dat hij voldoet aan artikel 9. Het LKB heeft hiervoor een format beschikbaar gesteld op haar website.

3.3.4 Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden

Afgezien van de in paragraaf 3.2 genoemde eisen geeft het besluit zelf geen aanwijzingen voor de inhoud van het onderzoek en de rapportage. Dit is door de Expertgroep CBM van het LOVT en het LKB ingevuld in samenwerking met de NBA en de brancheorganisaties. Paragraaf 3.1 van dit protocol geeft aan dat de overeengekomen specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd volgens NV COS Standaard 4400.

De accountant rapporteert over zijn specifiek overeengekomen werkzaamheden volgens de modelrapportage NV COS Standaard 4400 '*Rapport overeengekomen specifieke werkzaamheden*' van de NBA. Deze voorbeeldteksten zijn gebaseerd op de geldende Standaarden. Om de samenhang en herkenbaarheid van het accountantsproduct te bevorderen raadt de NBA het gebruik van de meest recente NBA-voorbeeldteksten aan. De accountant is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst. De accountant zal deze nog moeten afstemmen op de specifieke situatie.

Het rapport bestaat uit twee delen:

- een algemeen rapport. Het algemeen rapport meldt dat de accountant het onderzoek heeft uitgevoerd volgens het protocol, voor de uitwerking verwijst de accountant naar de bijlage
- een bijlage, zie bijlage 3 van dit protocol, met daarin de uitwerking van de uitgevoerde werkzaamheden, een beschrijving van de bevindingen. In de bijlage is steeds in hoofdlijnen aangegeven, welke artikelen van het BW en het besluit dit betreft.

Opgemerkt wordt dat de accountant in de bijlage **niet** mag volstaan met een simpel vinkje, 'ja', 'voldoet' of 'niet van toepassing'. De kantonrechter dient helder inzicht te krijgen in de feitelijk uitgevoerde werkzaamheden en bevindingen van de accountant.

Onderzoek bij een v.o.f. of maatschap

Hoewel het onderzoek naar de kwaliteitseisen per individuele curator, beschermingsbewindvoerder of mentor uitgevoerd moet worden, is het bij een v.o.f. of maatschap toegestaan om deze onderzoeken te combineren en hierover in één rapport van feitelijke bevindingen verslag te doen, mits: (1) de steekproef per individuele curator, beschermingsbewindvoerder of mentor is uitgevoerd en (2) de uitkomsten daarvan duidelijk per individuele curator, beschermingsbewindvoerder of mentor in het rapport zijn uitgesplitst.

3.3.5 Aanbiedings- en adviesbrief

Volgens artikel 11 lid 5, onderdeel d van het besluit moet de accountant in het rapport, voor zover van toepassing, de verbeteringen melden die nodig zijn om alsnog aan de kwaliteitseisen te voldoen. Het vermelden van verbeteringen is echter onderdeel van de adviesfunctie van de accountant en kan niet plaatsvinden in een rapport van feitelijke bevindingen. De accountant vermeldt de verbeteringen daarom in de separate adviesbrief. Bij een v.o.f. of maatschap is het toegestaan om de adviezen te combineren en in één adviesbrief, mits de adviezen duidelijk per individuele curator, beschermingsbewindvoerder of mentor zijn uitgesplitst. **Bijlage 2** geeft een model voor deze brief en de hierin te vermelden verbeteringen. De adviesbrief en het rapport van feitelijke bevindingen worden door de accountant voorzien van een gezamenlijke aanbiedingsbrief. Zie **Bijlage 1** voor een model van deze aanbiedingsbrief. Zijn er geen verbeteringen te melden en ontbreekt derhalve de adviesbrief, dan vermeldt de accountant dit expliciet in de aanbiedingsbrief.

De aanbiedingsbrief, adviesbrief en het rapport inzake specifiek overeengekomen werkzaamheden met de bijlage dienen gezamenlijk bij het LKB te worden ingediend. Op deze wijze is de kantonrechter er altijd van verzekerd dat de rapportage door de accountant volledig is.

3.3.6 Brancheorganisaties

Brancheorganisaties hanteren naast de eisen van het besluit aanvullende kwaliteitseisen, die eveneens door een accountant onderzocht en gerapporteerd moeten worden. Uit praktische overwegingen is het de accountant toegestaan om met één overkoepelende opdrachtbevestiging te werken en om één totaalrapport uit te brengen. Voorwaarde hiervoor is dat de aanvullende eisen van de brancheorganisaties in een **aparte sectie** van de bijlage zijn opgenomen. Zo is helder wat de verplichte (wettelijke) eisen uit het besluit zijn en wat de aanvullende (lidmaatschaps)eisen zijn vanuit de brancheorganisaties.

3.4 Onderzoekspunten accountant

Bij de uitvoering van het onderzoek volgt de accountant de volgende onderzoekspunten met inachtneming van NV COS Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij de te onderzoeken kwaliteitseisen en verplichtingen is aangegeven, welke specifieke eisen van het BW en het besluit het betreft.

DEEL 1: EISEN AAN DE ORGANISATIE VAN HET KANTOOR

*De accountant richt zijn onderzoek bij dit onderdeel van het protocol op de kantoororganisatie, de klachtenregeling en een aantal specifieke bedrijfsgegevens. De accountant zal in dit kader **altijd** de waarneming ter plaatse uitvoeren. Daarnaast kan de accountant inlichtingen inwinnen bij de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor (dan wel diens medewerkers), of relevante bescheiden en registraties raadplegen. Overeenkomstig artikel 11 lid 2 van het besluit voert de accountant het onderzoek naar de bepalingen van artikel 7 en 8 van het besluit uit in de vorm van een steekproef (deelwaarneming).*

1. Gegevensreconstructie [artikel 8 lid 2 onder d]

De accountant stelt vast dat:

- a. in het kantoor voorzieningen zijn getroffen om fysieke en digitale gegevens te reconstrueren. Bijvoorbeeld via een backup/recoveryvoorziening, een bedrijfsinboedelverzekering met reconstructieverzekering of afspraken met een Cloud-leverancier.
- b. bij de backup/recoveryvoorziening het maken van backups is geregeld (frequentie, bewaarlocatie en recoveryprocedure).
- c. bij een Cloud-leverancier afspraken zijn gemaakt over eigendom van de data, broncode-beheer, discontinuïteit van de leverancier en de toegang tot de data ingeval niet aan de betalingsverplichtingen wordt voldaan. De accountant stelt dit vast aan de hand van de ter zake vastgelegde documentatie, de polis met het betaalbewijs of de afspraken met de Cloud-leverancier (bijvoorbeeld een SLA-overeenkomst).

2. Afwezigheid en vervanging [artikel 8 lid 2 onder e]

De accountant stelt vast dat in een procedure is vastgelegd dat:

- a. tijdens afwezigheid van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor vervanging is geregeld in de vorm van een persoon die in staat is tot het uitvoeren van reguliere taken van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor.
- b. ook in geval van kortdurende afwezigheid (zoals ziekte) vervanging is geregeld.
- c. er bij curatoren en mentoren een noodgevallenregeling is (bereikbaarheid van de curator en de mentor bij noodgevallen).

De accountant stelt verder vast dat:

- d. de vervanging is gedocumenteerd.
- e. de vervanging is gecommuniceerd aan de medewerkers, cliënten en instanties.
- f. de overeenkomst nog steeds van kracht is op het moment van de audit.

In de rapportage vermeldt de accountant wie de vervanger is, zijn adresgegevens en of de overeenkomst al dan niet geldig is op het moment van de audit.

3. Belangenverstrengeling [artikel 8 lid 2 onder f en artikel 9]

De accountant stelt vast dat in een procedure is vastgelegd dat:

- a. welke maatregelen in de organisatie zijn ingebouwd ten behoeve van het naleven van artikel 9 van het besluit.
- b. de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor op enigerlei wijze vastlegt welke betaalde en onbetaalde nevenfuncties hijzelf vervult of de personen door wie hij zijn taak uitoefent. Bij degenen waarvan een nevenfunctie is geregistreerd stelt de accountant vast of er ter zake een verklaring inzake belangenverstrengeling aanwezig is en of de inkomsten daaruit volgens de jaarrekening overeenstemmen met de betreffende registraties.

De feitelijke naleving van artikel 9 stelt de accountant overeenkomstig paragraaf 3.3.3 van dit protocol vast via de deelwaarnemingen op de dossiers en bij het onderzoek naar de klachtenregistratie en de overige activiteiten. De accountant let tijdens het gehele onderzoek op aanwijzingen dat mogelijk artikel 9 van het besluit wordt overtreden.

4. Verzekeringen [artikel 8 lid 5]

Voor de verzekering voor beroepsaansprakelijkheid hanteert het LKB de volgende normen per curator, beschermingsbewindvoerder of mentor:

- a. dekking minimaal € 500.000 per aanspraak,
- b. verzekerd bedrag minimaal € 1.000.000 per jaar
- c. eigen risico maximaal € 500 per aanspraak,
- d. onherroepelijk aanbod bij beëindiging verzekering tot uitloop van 2 jaar.

Onder verzekerden wordt minimaal te verstaan: (a) de verzekeringnemer; (b) overige in de verzekering vermelde natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen; (c) de directeuren, vennoten, maten, bestuurders van genoemde verzekerden; (d) ondergeschikten van de hiervoor genoemde verzekerden.

Vennootschappen onder firma en maatschappen kunnen als onderneming verzekerd worden, mits het verzekerde bedrag per verzekeringsjaar minimaal het **benoembaar** aantal vennoten of maten X € 1.000.000 is. Dit geldt ook voor andere constructies waarbij één verzekerde voor andere rechtspersonen of – vormen een verzekering afsluit.

Bij oversluiten van een verzekering naar een andere verzekeringsmaatschappij dient inloop in de nieuwe verzekering meeverzekerd te zijn.

In geval van een startende bewindvoerder, curator en/of mentor die de toelatingsprocedure doorloopt is het overleggen van een offerte NIET voldoende. De verzekering moet daadwerkelijk zijn afgesloten.

De accountant stelt vast dat:

- e. er een verzekering aanwezig is voor beroepsaansprakelijkheid en kas/waarde (indien van toepassing). De accountant rapporteert voor welke hoedanigheid (onder welke titel) de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor is verzekerd.
- f. De accountant rapporteert of de hierboven genoemde voorwaarden in de polis zijn vermeld en bij welke verzekeringsmaatschappij de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor is verzekerd. Dit stelt de accountant vast via de aanwezigheid van de polissen en de betaalbewijzen. In het geval van een toelatingsverzoek (bij een starter) rapporteert de accountant de ingangsdatum van de verzekering.
- g. indien geen verzekeringen zijn afgesloten of op een afwijkende wijze verzekeringen zijn afgesloten, waarmee volgens de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor is voldaan aan de vereisten van artikel 8 lid 5 van het besluit. Dit kan bijvoorbeeld de vorm hebben van een bankgarantie. Ook hier rapporteert de accountant over.

5. Werkprocessen [artikel 8 lid 1 onder a-e en lid 3]

De accountant stelt vast dat er een beschrijving aanwezig is van de volgende processen:

- a. aanmelding en intake.
- b. uitvoering van de curatele/beschermingsbewindvoering/mentorschap waaronder communicatie met de cliënt.
- c. de beëindiging van de opdracht, waaronder begrepen de overdracht aan de opvolger, en de beëindiging van de curatele/beschermingsbewindvoering/mentorschap.
- d. financiële en administratieve organisatie van het kantoor.
- e. ondersteuning (in het voorkomende geval).

Hierbij moet voor elk deel van het proces helder zijn welke functionaris ervoor verantwoordelijk is:

- f. Per functie dienen de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden te zijn vastgelegd. Duidelijk moet zijn welke taken zijn gedelegeerd en hoe de verantwoordelijkheden ter zake zijn geregeld.
- g. Onderscheid moet zijn gemaakt naar functies op het werkgebied van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor (medewerkers die dossier-gerelateerde werkzaamheden uitvoeren, inhoudelijk klantcontact hebben en/of de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor naar buiten toe vertegenwoordigen) en ondersteunende functies (medewerkers zonder deze bevoegdheden).

De accountant stelt verder vast dat:

- h. er een procedure is voor de aanpassing van bovengenoemde beschrijvingen
- i. de communicatie daarover aan de medewerkers.

6. Financiële en administratieve organisatie [artikel 3:15i BW en artikel 8 lid 4]

De accountant stelt vast dat:

- a. de administratie van het kantoor voldoet aan de in Nederland gebruikelijke boekhoudkundige regels. Deze eis houdt concreet in dat er een systeem van administratieve organisatie en interne controles bestaat ter zake van de vastlegging en uitvoering van opdrachten alsmede ter zake van de vastlegging en verantwoording van financiële rechten en verplichtingen.
- b. indien de financiële administratie en cliëntadministratie (gedeeltelijk) is geautomatiseerd, aandacht is besteed aan de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Deze eis houdt concreet in dat dit in een procedure is vastgelegd.
- c. de functies van het geven van opdracht tot betaling zijn gescheiden van de functie van uitbetaling en boekhouding, tenzij de curator of beschermingsbewindvoerder geen medewerkers heeft die (na goedkeuring van het LKB) dossier-gerelateerde werkzaamheden verrichten. Deze laatste eis geldt niet voor mentoren. Deze eis houdt concreet in dat dit in de organisatie is vastgelegd.

Ook als de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor als eenmanskantoor opereert moet de accountant onderzoeken, hoe deze voldoet aan de hierboven genoemde eisen van werkprocessen en financiële en administratieve organisatie. Een kleine organisatie ontslaat de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor niet van de verplichting om een en ander vast te leggen en te beschrijven.

7. Klachtenregeling [artikel 10 lid 1 onder d-f en lid 2]

De accountant stelt vast dat in de klachtenregeling is vastgelegd:

- a. wie een klacht kan indienen.
- b. bij wie en op welke wijze dat moet gebeuren.
- c. op welke wijze de klacht wordt afgehandeld.
- d. de maximale termijn van 6 weken waarbinnen de klacht wordt afgehandeld.
- e. het vervolg bij een gegronde en een ongegronde klacht.
- f. de mogelijkheden voor de klager bij ongegrondverklaring van de klacht.

Ook stelt de accountant vast dat een klachtenregistratie aanwezig is met daarin vastgelegd:

- g. het aantal klachten dat gedurende het jaar is ingediend.
- h. het aantal klachten dat gedurende het jaar binnen 6 weken is afgehandeld.
- i. het aantal klachten dat gedurende het jaar gegrond is verklaard.

De curator, beschermingsbewindvoerder of mentor dient gebruik te maken van een eigen klachtenregeling en kan niet volstaan met alleen de verwijzing naar de klachtenregeling van een derde partij, zoals een branchevereniging. Indien een klacht aanleiding is geweest voor een aanpassing in de werkprocessen, dan moet de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor daarvan melding hebben gemaakt in zijn eigen verklaring.

8. Scheiding cliënt- en organisatiegelden [artikel 1:386 lid 3 en 1:436 lid 4 BW]

De accountant stelt vast dat er een scheiding bestaat tussen cliënt- en organisatiegelden. De accountant onderzoekt deze eis via de deelwaarneming op de dossiers:

- a. tenzij de kantonrechter anders heeft bepaald, moet de curator of beschermingsbewindvoerder per dossier een aparte beheerrekening geopend hebben.
- b. de betalingen die hij bij de vervulling van zijn taak verricht of ontvangt voor de cliënt moet hij via deze rekening laten lopen. Dit houdt in dat de beheerrekeningen op naam van de cliënt moeten staan en dat het financieel verkeer van de cliënt altijd via die rekening moet lopen.
- c. de curator of beschermingsbewindvoerder geen voorschotten verstrekt zonder toestemming van de kantonrechter. Bij verstrekte voorschotten dient geregistreerd te worden wat de aard van het voorschot is en wat cliënt hiervan nog verschuldigd is.

DEEL 2: EISEN AAN DE DOSSIERVORMING

De accountant richt het onderzoek bij dit onderdeel van het protocol op de cliëntendossiers van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor. Overeenkomstig artikel 11 lid 2 van het besluit voert de accountant het onderzoek uit via een steekproef (deelwaarneming) op de dossiers.

9. Dossiervorming [artikel 7 lid 1, artikel 7 lid 2 en artikel 8 lid 2 onder a-c]

De accountant verricht in het kader van de dossiervorming de volgende werkzaamheden:

A. Dossiervorming in het algemeen

De accountant onderzoekt of bij de geselecteerde dossiers blijkt dat de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor zorgdraagt voor het vormen, wekelijks bijhouden en sluiten van een dossier van iedere cliënt (artikel 7 lid 1). Voor curatoren en mentoren geldt de verplichting om ten minste eenmaal per 2 maanden contact te hebben met de cliënt en dient dit zichtbaar te zijn in het dossier (artikel 5 lid 3). Het is echter mogelijk dat er weken achter elkaar niets gebeurt, dan is het niet verplicht om wekelijks in het dossier op te nemen dat er geen contact is geweest. Het gaat er juist om, dat genoteerd wordt wanneer er wel contact is geweest.

B. Inhoud van het dossier

De dossiers moeten **een vaste en overzichtelijke indeling** hebben. Het dossier moet bevatten alle voor de uitoefening van het curatorschap, de beschermingsbewindvoering of het mentorschap van belang zijnde documentatie en correspondentie met en over de cliënt, waaronder in ieder geval:

- de voor de curator of beschermingsbewindvoerder beschikbare documenten die de vermogenstoestand van de cliënt betreffen.
- de voor de curator of de mentor beschikbare documenten die de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de cliënt betreffen.
- de vastlegging van de contacten die de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor met de cliënt heeft, dan wel een aantekening over het uitblijven van contact op grond van artikel 5 lid 4 (cliënt wenst niet ten minste tweemaandelijks contact of is daartoe niet in staat) of artikel 5 lid 6 (cliënt maakt bezwaar tegen een maandelijks overzicht van de mutaties van zijn bankrekening of is niet in staat dit overzicht te begrijpen).
- De vaststelling van de eindrekening en verantwoording in geval van beëindiging van een curatele en/of beschermingsbewind dan wel het eindverslag bij mentorschap.

C. Getroffen waarborgen

Daarnaast stelt de accountant vast dat de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor **waarborgen** getroffen heeft voor de volgende zaken (waarbij het eerste en laatste punt niet voor mentoren geldt):

- de boedelbeschrijving.
- de vastlegging en uitvoering van de gemaakte afspraken en opdrachten voor de cliënt.
- de rechten en verplichtingen van vermogensrechtelijke aard van de cliënt.

D. Aanwezigheid dossierstukken

Bovengenoemde punten betekenen concreet dat de accountant bij de geselecteerde dossiers let op **de aanwezigheid van een aantal stukken en eventuele aanvullingen of correcties daarop**.

Opgemerkt wordt dat afhankelijk van de soort cliënt niet alle stukken aanwezig zullen zijn.

Zo zal het dossier van een mentor geen financiële gegevens bevatten.

In het dossier van een mentor dienen uitsluitend de stukken aanwezig te zijn die voorzien zijn van een (*). Indien een of meer stukken ontbreken, maakt de accountant hiervan melding in het rapport. Opgemerkt wordt dat digitale versies van de hieronder genoemde documenten ook afdoende zijn. In alfabetische volgorde:

- Aanvraag bijzondere bijstand, toeslagen (zorg/huur) of kwijtschelding bij lage inkomens.
- Bankrekeningnummer(s) van de cliënt.
- Belastingaangiften (als niet aanwezig: de reden waarom).
- Beschikking rechtbank*.
- Betaling van vaste lasten en leefgelden.
- Boedelbeschrijving en beschrijving vermogensbestanddelen.
- Correspondentie en vastlegging contactmomenten met cliënt, waaronder klachten*.
- Correspondentie met derden, waaronder schuldeisers*.
- Documenten⁴ die de zorgbehoefte, de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de betrokkene betreffen (zoals correspondentie met zorgverzekeraars en zorginstellingen en het zorgplan)*.
- Eindafrekening en –verantwoording dan wel eindverslag goedgekeurd door cliënt of kantonrechter (indien van toepassing)*.
- Extra uitgaven en aflossingen van schulden.
- Geactualiseerde inkomensgegevens.
- Geactualiseerde berekening beslagvrije voet (**alleen** bij beslaglegging).
- Geactualiseerd budgetplan.
- Gehanteerde tarieven*.
- Jaarlijks terugkerende rekening en verantwoording (RV) met goedkeuring door kantonrechter of ondertekening door rechthebbende (indien van toepassing). Wanneer de curator of bewindvoerder is aangesloten op het digitale systeem Toezicht, dient vastgesteld te worden of de door rechthebbende ondertekende fysieke rekening en verantwoording zich in het dossier bevindt⁵.
- Kopie van een geldig legitimatiebewijs (voor een dossier van een mentor geldt dat een vastlegging van de toetsing van het legitimatiebewijs bij instelling van het mentorschap voldoende is. Het is aan de mentor te beoordelen of een kopie van een geldig legitimatiebewijs in specifieke gevallen noodzakelijk is)*.
- Melding handelsregister bij een onderneming.
- Melding kadaster bij registergoederen.
- Plan van aanpak getekend door de cliënt (als niet ondertekend/aanwezig: de reden waarom)*. Een plan van aanpak dient in alle (ook oude en overgenomen) dossiers aanwezig te zijn.
- Planafspraken en eventuele aanvullingen op het plan van aanpak*.
- Rapportageformulier mentor aan rechtbank*.
- Reden wanneer inkomensvoorzieningen niet (kunnen) worden benut.
- Schuldhulpregelingen en correspondentie hierover.
- Vastlegging intakegesprek (vormvrij)*.
- Vijfjaarlijkse evaluatie*.
- Wensen van de cliënt en gemaakte afspraken over contactmomenten*.
- Zorgverzekering, aansprakelijkheidsverzekering en andere gezien de omstandigheden (beschikbare financiële ruimte en noodzaak) verzekeringen.

⁴ Zie de toelichting bij artikel 7 van het Besluit in de Nota van Toelichting (Staatsblad 2014, nummer 46)

⁵ In het geval er geen goedkeuringsbrief aanwezig is omdat er gebruik gemaakt wordt van Excel lijsten door rechtbanken: in de Excel lijsten is opgenomen in welke zaken (van één bewindvoerder) de RV is goedgekeurd en in welke zaken nog nadere info wordt opgevraagd. Bij sommige rechtbanken komt hierdoor de goedkeuringsbrief RV in iedere individuele zaak te vervallen. Hierbij is het van belang dat de uitvoerders het betreffende emailbericht met de bijlage (Excel lijst) bewaren zodat de accountant deze, indien nodig, kan inzien.

Uitwerking werkzaamheden accountant

Indien de accountant in het kader van zijn onderzoek vaststelt dat één of meer stukken ontbreken, dan maakt de accountant daarvan melding in het rapport van feitelijke bevindingen. De accountant hoeft dus **alleen** vast te stellen of de bovengenoemde stukken in het dossier **aanwezig** zijn en te rapporteren wanneer dat niet het geval is, onder vermelding van de reden die de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor daarvoor opgeeft.⁶ Van de accountant wordt dus **niet** verwacht dat die bijvoorbeeld vaststelt of het terecht is dat er geen bijzondere bijstand, zorgtoeslag, huurtoeslag of kwijtschelding is aangevraagd. Dit laatste zou ook strijdigheid met de bepalingen van de AVG opleveren indien hierbij sprake is van bijzondere persoonsgegevens.

⁶ Accountant stelt bij de aanwezigheidscontrole vast of de benodigde stukken in het dossier aanwezig zijn, onderdeel daarvan is dat de accountant vaststelt dat de inhoud van het (digitale) document overeenstemt met de omschrijving van het document dat aanwezig moet zijn.

Bijlage 1 – Basismodel Aanbiedingsbrief accountant

Geachte ... (naam curator, beschermingsbewindvoerder of mentor),

Hierbij ontvangt u de volgende stukken ingevolge de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van het *Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren*:

- het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden van ... (naam) te ... (vestigingsplaats), gedateerd ... (datum). Deze rapportage bevat de uitkomst van de door ons overeengekomen specifieke werkzaamheden volgens het *Accountantsprotocol Besluit Kwaliteitseisen CBM 2023*. Voor de aard en reikwijdte van de door ons verrichte werkzaamheden verwijzen wij naar het genoemde rapport met de bijbehorende bijlage.
- de adviesbrief aanbevolen verbeteringen inzake ... (naam) te ... (vestigingsplaats), gedateerd ... (datum)⁷. Deze adviesbrief betreft de op grond van artikel 11 lid 5 onderdeel d van genoemd besluit gevraagde verbeteringen, voor zover deze zijn vastgesteld tijdens onze werkzaamheden.

Wij zijn desgewenst gaarne bereid om u een nadere toelichting te geven op genoemde stukken.

Hoogachtend,

(Naam accountantskantoor)

(Naam accountant)

⁷ Indien van toepassing. Als de adviesbrief ontbreekt, moet dit door de accountant expliciet in de aanbiedingsbrief worden vermeld.

Bijlage 2 – Basismodel adviesbrief aanbevolen verbeteringen⁸

Aan: opdrachtgever,

Opdracht

Overeenkomstig artikel 11 lid 5 van *Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren* moet de accountant, voor zover van toepassing, ter zake van de tijdens het onderzoek gebleken tekortkomingen melding maken van de verbeteringen die volgens hem noodzakelijk zijn om alsnog te voldoen aan de kwaliteitseisen van het genoemde besluit. In overeenstemming met hoofdstuk 3.3.5 van het *Accountantsprotocol Besluit Kwaliteitseisen CBM 2023* melden wij de tijdens ons onderzoek vastgestelde verbeteringen via een separate adviesbrief.

Aanbevolen verbeteringen

Ter zake van de tijdens ons onderzoek vastgestelde tekortkomingen adviseren wij onderstaande verbetermaatregelen. De verbetermaatregelen volgen de indeling van de te onderzoeken kwaliteitseisen volgens hoofdstuk 3.4 van genoemd accountantsprotocol. Hierbij hebben wij rekening gehouden met onze bevindingen uit de voorgaande onderzoeksperiode.

Eisen aan de organisatie van het kantoor

1. [...]
2. [...]

Eisen aan de dossiervorming

3. [...]
4. [...]

Wij maken er u op attent, dat het uiteindelijk aan de kantonrechter en het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM is om te bepalen, of de tijdens ons onderzoek vastgestelde en aanbevolen verbeteringen inderdaad noodzakelijk zijn om aan de kwaliteitseisen van genoemd besluit te voldoen.

Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Deze adviesbrief is uitsluitend bestemd voor... (naam), de kantonrechter en het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM (en uw *brancheorganisatie/vereniging*⁹), aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden deze brief onjuist kunnen interpreteren. Deze adviesbrief mag niet aan andere partijen worden verspreid, noch mag eruit worden geciteerd, of eraan worden gerefereerd, zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming.

(Plaats, datum)

(Naam accountantskantoor)

(Naam accountant)

⁸ Indien er geen aanbevolen verbeteringen zijn (en er dus ook geen adviesbrief is opgesteld), kan de accountant volstaan met de melding dat er geen adviesbrief is opgesteld. Zie voetnoot 9 in Bijlage 1.

⁹ Indien van toepassing.

Bijlage 3 –Bijlage bij rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden

Beschrijving uitgevoerde werkzaamheden en feitelijke bevindingen		
Bijlage bij het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden inzake ... (naam), gedateerd ... (datum)		
A. Algemene informatie		
Dit onderdeel van de bijlage bestaat uit algemene informatie. Voor een algemene toelichting op de reikwijdte van het onderzoek, de in acht genomen vaktechnische standaarden en de uitgevoerde steekproef (deelwaarneming) wordt verwezen naar het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden waarvan deze bijlage onderdeel uitmaakt.		
	Naam kantoor curator, beschermingsbewindvoerder of mentor ¹⁰	
	Vestigingsplaats	
	Contactpersoon (naam en functie)	
	Rechtsvorm	
	Naam accountant(skantoor)	
	Einddatum onderzoek	
	Datum rapportage	
	Verslagjaar	
	Aantal dossiers per 31 december 2023 (per vennoot/maat): • curatorschappen • beschermingsbewindvoeringen • mentorschappen • combinatie beschermingsbewindvoering en mentorship Beschrijving van het aantal uitgevoerde deelwaarnemingen: • aantal geselecteerde dossiers naar soort • verdeling van de waarnemingen naar tijd, mogelijke risicogebieden en aantal aanwezige curatoren, bescherming- bewindvoerders en mentoren • tijdstip van uitvoering van de waarnemingen • (indien van toepassing) verdeling over de vennoten of maten van de v.o.f. of maatschap	

¹⁰ Doorhalen wat niet van toepassing is.

	Aantal medewerkers per 31 december 2023 en per onderzoeksdatum, met vermelding van hun naam en functie plus het gemiddeld aantal contracturen per week, gesplitst naar: • functies op het werkgebied van de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor (medewerkers¹¹ die dossier-gerelateerde werkzaamheden uitvoeren. • ondersteunende functies (medewerkers zonder de hierboven vermelde bevoegdheden)		
	Aantal ingeleende of ingehuurde krachten (zzp-ers) per 31 december 2023 en per onderzoeksdatum met vermelding van hun naam, functie plus het gemiddeld aantal contracturen per week		
	Andere bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten		
	De dossierselectie is WEL/NIET vooraf afgestemd of gecommuniceerd met de opdrachtgever		
B. Onderzoeksinformatie			
Dit onderdeel van de bijlage bestaat uit informatie over het door de accountant uitgevoerde onderzoek. De kwaliteitseisen zijn op hoofdniveau vermeld, voor de uitwerking hiervan en van de werkzaamheden van de accountant wordt verwezen naar paragraaf 3.4 van het Accountantsprotocol Besluit Kwaliteitseisen CBM 2023. Hieronder zijn vermeld: de uitgevoerde werkzaamheden, de feitelijke bevindingen . Voor het advies over de tijdens het onderzoek vastgestelde tekortkomingen wordt verwezen naar de adviesbrief met datum ... (datum). <i>Bij de invulling van deze bijlage kan niet volstaan worden met uitsluitend een vinkje, 'ja', 'voldoet' of 'niet van toepassing'. De accountant moet zijn bevindingen specificeren.</i>			
Deel 1: Eisen aan de organisatie van het kantoor			
Nr	Kwaliteitseis	Uitwerking van de uitgevoerde werkzaamheden ¹²	Feitelijke bevindingen hierbij
1	Gegevensreconstructie [artikel 8 lid 2 onder d] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 1 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	1.a: reconstructie 1.b: backupvoorziening 1.c: cloud-leverancier	

¹¹ Hieronder vallen ook stagiaires die in het kader van een beroepsopleiding stage lopen

¹² De in deze kolom genoemde nummers verwijzen naar de dienovereenkomstige nummers in het protocol.

2	Afwezigheid en vervanging [artikel 8 lid 2 onder e] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 2 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	2.a: vervanging 2.b: afwezigheid 2.c: noodgevallenregeling 2.d: documentatie 2.e: communicatie 2.f: geldigheid overeenkomst <i>Vermelding van n.a.w. gegevens vervanger</i>	
3	Belangenverstrengeling [artikel 8 lid 2 onder f en artikel 9] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 3 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	3.a: ingebouwde maatregelen 3.b: vastlegging nevenfuncties <i>Link met andere punten van het protocol te leggen</i>	
4	Verzekeringen [artikel 8 lid 5] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 4 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	4.a: dekking per aanspraak 4.b: verzekerd bedrag 4.c: eigen risico 4.d: uitloop 2 jaar 4.e: verzekerde hoedanigheid 4.f: polissen en betaalbewijzen 4.g: alternatieven	
5	Werkprocessen [artikel 8 lid 1 onder a-e en lid 3] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 5 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	5.a: aanmelding en intake 5.b: uitvoering en communicatie met cliënt 5.c: beëindiging opdracht 5.d: financiële en administratieve organisatie 5.e: ondersteuning 5.f: vastleggingen 5.g: onderscheid functies 5.h: procedure aanpassing 5.i: communicatie	
6	Financiële en administratieve organisatie [artikel 3:15i BW en artikel 8 lid 4] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 6 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	6.a: boekhoudkundige regels 6.b: automatisering 6.c: functiescheiding (vier ogen-principe)	
7	Klachtenregeling [artikel 10 lid 1 onder d-f en lid 2]	7.a: indienen klacht 7.b: bij wie en welke wijze	

	<i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 7 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	7.c: afhandeling 7.d: afhandeltermijn 7.e: vervolgprocedure 7.f: ongegrondverklaring 7.g: klachten ingediend 7.h: klachten afgehandeld 7.i: klachten gegrond	
8	Scheiding cliënt- en organisatie-gelden [artikel 1:386 lid 3 en 1:436 lid 1 BW] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 8 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	8.a: aparte beheer-rekening 8.b: financieel verkeer 8.c: voorschotten	
Deel 2: Eisen aan de dossiervorming			
9	Dossiervorming [artikel 7 lid 1, artikel 7 lid 2 en artikel 8 lid 2 onder a-c] <i>Zie paragraaf 3.4 van het protocol onder punt 9 voor de uit te voeren werkzaamheden.</i>	9.a: algemeen 9.b: Inhoud 9.c: waarborgen 9.d: aanwezigheid stukken in het dossier	